

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

PREZES

KBN.410.1.9.2026

Pan
Dr hab. Karol Polejowski
Pierwszy Zastępca Prezesa
Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji
Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi
Polskiemu
ul. Janusza Kurtyki 1
02-676 Warszawa

Wystąpienie pokontrolne

P/26/001 Wykonanie budżetu państwa w 2025 r. w części nr 13 –
Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana

Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu¹
ul. Janusza Kurtyki 1, 02-676 Warszawa.

Kierownik jednostki kontrolowanej²

Kierownika jednostki kontrolowanej zastępował od 6 sierpnia 2025 r. dr hab. Karol Polejowski, Pierwszy Zastępca Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej³.

W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił:

dr Karol Nawrocki, Prezes Instytutu Pamięci Narodowej⁴, od 23 lipca 2021 r. do 5 sierpnia 2025 r.

Okres objęty kontrolą

Rok 2025 oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2025. W przypadku konieczności porównania niektórych danych za lata 2022-2024 okres kontroli obejmuje również te lata.

Podstawa prawna podjęcia kontroli

Art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵.

Jednostka przeprowadzająca kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli Departament Bezpieczeństwa Narodowego.

Kontrolerzy

1. Zbigniew Włodarczyk, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr KBN/41/2026 z dnia 10 stycznia 2026 r.
2. Joanna Grad, starszy inspektor k.p., upoważnienie do kontroli nr KBN/42/2026 z dnia 16 stycznia 2026 r.

(akta kontroli Tom I str. 1-4, 12-13, 258-275)

---

¹ Dalej: „IPN”.

² Dalej: „Kierownik jednostki”.

³ Na podstawie § 4 pkt 1 Statutu Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 26/21 Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z dnia 6 września 2021 r. ze zm.

⁴ Powołany przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwałą z 28 maja 2021 r. (M. P., poz. 699), dalej: Prezes IPN.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

II. Zakres kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa w roku 2025 pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 13 – Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (dalej: część 13 – IPN) oraz ocena wykonania planu finansowego dysponenta III stopnia funkcjonującego w ramach tej części budżetu państwa.

Ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2025 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań,
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust.1 i 2 ustawy o finansach publicznych⁶, w tym:
  - a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,
  - b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 13 – IPN.

Do oceny wykonania budżetu państwa w części 13 – IPN wykorzystano również wyniki kontroli P/25/076 Gospodarka finansowo-majątkowa Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (dalej kontrola P/25/076)⁷, w zakresie w jakim dotyczą wydatków roku 2025.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe kontrolowanej działalności.*

---

⁶ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483 ze zm.). Dalej: ufp

⁷ Dalej: kontrola P/25/076. Kontrola prowadzona była przez Delegaturę NIK w Poznaniu i obejmowała okres od 2022 r. do 9 maja 2025 r. Wystąpienie pokontrolne LPO.410.3.1.2025 z dnia 21 maja 2025 r.
https://www.nik.gov.pl/kontrole/wyniki-kontroli-nik/pobierz,lpo-p_25_076_202501141448531736862533-id0-01,typ,k.pdf

III. Ocena ogólna⁸ kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Dysponent części 13 – Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w okresie objętym kontrolą podejmował działania celem zapewnienia właściwego wykonania budżetu państwa w 2025 r. Nie zapobiegły one jednak powstaniu nieprawidłowości w zakresie wydatkowania środków budżetu państwa ujawnionych w trakcie kontroli P/25/076, których skutki miały również wpływ na wydatkowanie środków publicznych w 2025 r.

Wydatki w części 13 zostały zrealizowane w granicach posiadanych środków finansowych oraz kwot ujętych w planie finansowym IPN. Ocena prawidłowości ich poniesienia została sformułowana na podstawie badania 31 040,5 tys. zł, tj. 10,7% ogółu wydatków zrealizowanych przez Centralę IPN (dysponenta III stopnia). Stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych w ustawie o finansach publicznych i aktach wykonawczych. Jednakże na opisową ocenę wykonania budżetu państwa przez dysponenta części 13 – IPN, wpływ miały nieprawidłowości stwierdzone przez Najwyższą Izbę Kontroli w ramach kontroli P/25/076 Gospodarka finansowo-majątkowa Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, w zakresie w jakim dotyczyły one wydatków 2025 r., w łącznej kwocie 2 237,8 tys. zł (0,8% zrealizowanych wydatków w Centrali IPN). Jednocześnie NIK zauważa, że uwagi i wnioski sformułowane w wyniku ww. kontroli, w tym także odnoszące się do nieprawidłowości skutkujących wydatkami, nie zostały w pełni zrealizowane i w tym zakresie pozostają nadal aktualne.

Szczegółowa kontrola dotacji celowych w kwocie 5 092,4 tys. zł wykazała, że środki te zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem i przekazywane były w terminach umożliwiających terminową realizację zadań.

Dysponent części 13 – IPN sprawował, na podstawie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych, nadzór i kontrolę nad wykonywaniem budżetu w tej części. Natomiast ustalenia NIK w zakresie wykonania wydatków wskazują na potrzebę wzmocnienia w Centrali IPN systemu kontroli zarządczej.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie opiniuje roczne sprawozdania za 2025 r. sporządzone przez dysponenta części 13 – IPN. Sprawozdania łączne zostały sporządzone prawidłowo, na podstawie danych wynikających ze sprawozdań jednostkowych podległych dysponentów, a sprawozdania jednostkowe Centrali IPN na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. Przyjęte mechanizmy kontroli zarządczej zapewniały w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i zgodnie z obowiązującymi przepisami.

---

⁸ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną albo ocenę negatywną. Jeśli nie zostały spełnione warunki do sformułowania oceny pozytywnej bądź negatywnej, Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę w formie opisowej.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁹ kontrolowanej działalności

1. Wydatki

1.1. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2025¹⁰ wydatki budżetu państwa w części 13 – Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (IPN) zostały pierwotnie zaplanowane w wysokości 583 004 tys. zł i były niższe od ujętych w planie po zmianach wydatków na 2024 r. o 12 074,9 tys. zł. W trakcie roku plan finansowy został powiększony per saldo o 9 748,9 tys. zł, tj. do kwoty 592 752,9 tys. zł. Zwiększenie planu nastąpiło głównie poprzez przekazanie Instytutowi środków z rezerwy celowej, przyznanych na podstawie uchwały nr 157/2023 Rady Ministrów z dnia 29 sierpnia 2023 r. w sprawie zapewnienia i zagwarantowania środków na realizację wieloletniego projektu budowy Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (dalej: Muzeum (w organizacji))¹¹.

(akta kontroli Tom I, str. 144-149, 153-156, 291-293)

Wydatki budżetu państwa w części 13 – IPN zostały zrealizowane w kwocie 585 445,6 tys. zł, co stanowiło 98,8% planu po zmianach. W porównaniu do roku 2024 nastąpił wzrost wydatków o 1 410,5 tys. zł (0,2%), który wynikał głównie ze wzrostu wydatków bieżących oraz na świadczenia społeczne. Dominującą pozycję wydatków stanowiły wynagrodzenia wraz z pochodnymi (63,1% ogółu wydatków w części 13 – IPN) oraz zakup materiałów i usług (19,6%). Z kolei wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 20 276,1 tys. zł (3,5%), a na dotacje wydatkowano 12 863,7 tys. zł (2,2%).

Zrealizowane w 2025 r. przez Centralę IPN (dysponent III stopnia) wydatki wyniosły 289 600,9 tys. zł, co stanowiło 97,9% planu po zmianach i były niższe o 9 846,6 tys. zł (3,3%) od wydatków poniesionych w 2024 r. Niższa realizacja wydatków wynikała przede wszystkim ze znacznie mniejszej, niż w 2024 r. kwoty wydatków inwestycyjnych jednostki budżetowej.

(akta kontroli Tom I str. 252-253, 291-295, Tom II str. 97-99, 109-114, 406-420)

Zatrudnienie i wynagrodzenia

Przeciętne zatrudnienie w 2025 r. w części 13 – IPN wyniosło 2 214 osób (w przeliczeniu na pełnozatrudnionych). W porównaniu do 2024 r. było ono wyższe o dwie osoby. Według sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za IV kwartał 2025 r. wydatki na wynagrodzenia wyniosły 314 315,4 tys. zł. W porównaniu do 2024 r. wzrosły one o 22 150,5 tys. zł, tj. o 7,5%. Nie została przekroczona kwota wydatków na wynagrodzenia określona w planie

⁹ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych przedstawionych w kolejnych punktach niniejszego rozdziału wystąpienia pokontrolnego. Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę częściową jako ocenę pozytywną albo ocenę negatywną. Jeśli nie zostały spełnione warunki do sformułowania oceny pozytywnej bądź negatywnej, Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę w formie opisowej.

¹⁰ Ustawa budżetowa na rok 2025 z dnia 9 stycznia 2025 r. (Dz. U. poz. 63).

¹¹ W 2025 roku na budowę Muzeum (w organizacji) przyznano finansowanie w wysokości 9 749 tys. zł.

finansowym (po zmianach). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w części 13 – IPN w 2025 r. wyniosło 10 850,4 zł i było wyższe o 756,3 zł, tj. o więcej 7,5% niż w 2024 r. Wynikało to głównie z waloryzacji kwoty bazowej wynagrodzenia prokuratorów, wypłaconych odpraw emerytalnych oraz wypłaty wyrównania wynagrodzeń za lata 2021-2022 zgodnie z wyrokami sądowymi, które uprawomocniły się w 2025 r.

Przeciętne zatrudnienie w Centrali IPN w 2025 r. wyniosło 905 osób (w przeliczeniu na pełnozatrudnionych). W porównaniu do 2024 r. było ono niższe o cztery osoby. Wydatki na wynagrodzenia w 2025 roku wyniosły 121 614 tys. zł¹². W porównaniu do 2024 r. wzrosły one o 8 093,2 tys. zł, tj. o 7,1%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w 2025 r. wyniosło 11 198,3 zł i było wyższe o 791,2 zł, tj. o 7,6% niż w 2024 r. Wzrost przeciętnego wynagrodzenia w Centrali IPN wynikał m.in. z waloryzacji kwoty bazowej wynagrodzenia, która stanowi podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego prokuratora w danym roku, wypłaconych odpraw emerytalnych, wypłaty wyrównania wynagrodzeń za lata 2021-2022 zgodnie z wyrokami sądowymi, zwwyżki średniorocznego wskaźnika wzrostu wynagrodzenia w państwowej sferze budżetowej, zwiększenia wypłat nagród jubileuszowych oraz dodatków stażowych.

Świadczenia na rzecz osób fizycznych

Świadczenia na rzecz osób fizycznych w części 13 – IPN wyniosły 20 276,1 tys. zł, tj. 92,6% planu po zmianach i w porównaniu do 2024 r. były wyższe o 3 182,3 tys. zł (tj. o 18,6%). Wydatki poniesiono głównie na wypłatę uposażeń dla prokuratorów w stanie spoczynku i dodatków do tych uposażeń (15 160,9 tys. zł) oraz uposażeń rodzinnych i dodatków do tych uposażeń (1 835,4 tys. zł). Wyższa niż w 2024 r. realizacja wydatków w tej grupie ekonomicznej związana była głównie ze wzrostem wydatków na ww. uposażenia i dodatki do nich. Zwiększyła się również o dwie osoby (do 64) liczba uprawnionych do uposażeń. Ponadto poniesiono też wyższe wydatki w związku z wyrokami sądów w sprawach o wyrównanie wynagrodzeń prokuratorom w stanie spoczynku za lata 2021 i 2022, które uprawomocniły się w 2025 r.

W Centrali IPN świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 19 503,1 tys. zł (92,4% planu po zmianach) i w porównaniu do 2024 r. były wyższe o 3 197,1 tys. zł (tj. o 19,6%).

(akta kontroli Tom I str. 188, 198, 204, 255-256, 291-293, 301, 331, Tom II str.449,
Tom III str. 451-452, 523-524)

Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe w części 13 – IPN wyniosły 50 024,8 tys. zł, tj. 93,9% planu po zmianach (w grupie tej wykazywane były także dotacje). W 2025 r. wydatki majątkowe były niższe niż ich wykonanie w 2024 r. o 14 492,5 tys. zł (tj. o 22,5%). Różnica ta (w tym odnotowana w jednostce kontrolowanej) wynikała przede wszystkim z innego zakresu rzeczowego wydatków i niższych cen zakupu.

Pierwotny plan wydatków majątkowych Centrali IPN na 2025 r. w wysokości 43 275 tys. zł na realizację 51 zadań został zwiększony per saldo do kwoty 47 578,5 tys. zł¹³. W trakcie roku zrezygnowano z 22 zadań o wartości 7 700,9 tys. zł oraz wprowadzono 22 nowe zadania o wartości 15 214,3 tys. zł. W całości zrealizowano 47 zadań, trzy zadania zrealizowano częściowo,

---

¹² Według sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach za IV kwartał 2025 roku.

¹³ W tym: 9 749 tys. zł ze środków rez. poz. 44.

a nie zrealizowano jednego zdania o wartości 100,5 tys. zł¹⁴. W wyniku oszczędności powstałych przy realizacji zadań dokonano przeniesienia wydatków w kwocie 3 209,9 tys. zł na realizację wydatków bieżących jednostki.

Wydatki majątkowe w łącznej kwocie 44 332,4 tys. zł poniesiono na inwestycje budowlane w kwocie 24 289,6 tys. zł (m.in. na budowę obiektu z funkcją archiwum dla Oddziału IPN w Krakowie – 14 087 tys. zł, przebudowę budynku na potrzeby siedziby delegatury IPN w Olsztynie – 4 565 tys. zł) oraz na zakupy inwestycyjne w kwocie 9 682,0 tys. zł (m.in. na zakup: sprzętu komputerowego i infrastruktury informatycznej – 4 975,1 tys. zł¹⁵, licencji i oprogramowania – 3 183,1 tys. zł¹⁶ oraz środków transportu – 888,1 tys. zł¹⁷). W wydatkach majątkowych ujęto również 10 360,8 tys. zł na dotację celową obejmującą zadanie budowy Muzeum (w organizacji) w kwocie 9 660,7 tys. zł oraz zakupy inwestycyjne w kwocie 700,1 tys. zł (w szczególności wykonanie wystawy czasowej pt. „Wolność jest w nas” – 418,2 tys. zł, rozbudowę systemu monitoringu wizyjnego – 26,9 tys. zł, urządzenia światłowodowe – 24,5 tys. zł).

(akta kontroli Tom I str. 291-293, 302-330, Tom II str. 102-103, 109-114)

Dotacje

W 2025 roku z budżetu Centrali IPN poniesiono wydatki na dotacje celowe w łącznej wysokości 10 750,7 tys. zł, z tego 10 360,8 tys. zł udzielono Muzeum (w organizacji) na finansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych, a 389,9 tys. zł przyznano 15 podmiotom, w tym jednostkom samorządu terytorialnego, stowarzyszeniom, fundacjom oraz innym podmiotom niezaliczonym do sektora finansów publicznych), na pokrycie kosztów realizacji 22 zadań polegających na sprawowaniu opieki nad grobami weteranów walk o niepodległość Polski. W IPN kontrolę prawidłowości wykorzystania dotacji przeprowadzano po realizacji zadania w oparciu o przedstawiane przez beneficjenta raporty z wykonania zadania oraz dokumentację (finansową i fotograficzną).

Szczegółową kontrolą objęto prawidłowość przyznawania oraz rozliczania 12 dotacji na finansowanie kosztów realizacji inwestycji udzielonych Muzeum (w organizacji) w kwocie 5 009,4 tys. zł. Badanie wykazało, że środki z dotacji przekazywane były w terminach umożliwiających terminową realizację ww. zadań i zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli Tom II str. 116–121, 388- 399, Tom III str. 109, 252-253, 278-289, Tom IV str. 87-89)

Badanie dotacji celowych w kwocie 83 tys. zł przyznanych trzem podmiotom na pokrycie kosztów sprawowania opieki nad grobami weteranów walk o niepodległość Polski wykazało, że środki te zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, a rozliczenia dotacji dokonano zgodnie z zasadami określonymi w umowie i w ustawie o finansach publicznych.

(akta kontroli Tom III str. 389, Tom IV str. 76-82)

Przekazywanie dotacji celowych następowało zgodnie z wymogami określonymi w art. 150 i 151 ust. 1 ufp, warunkami określonymi w umowach i zgłaszanym przez beneficjentów

---

¹⁴ Zakup kolekcji militariów - zadanie nie mogło zostać zrealizowane z powodu wycofania oferty przez oferenta z przyczyn obiektywnych i nieprzewidzianych problemów natury prawnej niezależnych od Muzeum (w organizacji).

¹⁵ Zakupiono m.in. 19 zestawów komputerowych ze skanerem, 36 komputerów, sześć przełączników sieciowych, trzy macierze oraz trzy serwery.

¹⁶ Zakupiono m.in. osiem licencji i programów oraz 4 700 subskrypcji do ochrony 11 aplikacji.

¹⁷ Zakupiono pięć samochodów osobowych.

zapotrzebowaniem. Przeprowadzona przez IPN weryfikacja formalno-rachunkowa dokumentacji dotyczącej wykorzystania dotacji potwierdziła prawidłowość i celowość zrealizowanych przez Muzeum (w organizacji) wydatków. Rozliczenie następowało zgodnie z warunkami i w terminach określonych w umowach. Raporty rozliczeniowe zostały zaakceptowane przez Dyrektora Generalnego IPN. Zadania określone w umowach zostały zrealizowane, a dotacje zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli Tom I str. 252-253, 276, 278-279, Tom II str. 151-172)

Z budżetu dysponenta części 13 – IPN w roku 2025 udzielono dotację podmiotową dla Muzeum (w organizacji) na bieżącą działalność w łącznej wysokości 12 696 tys. zł, która została wykorzystana w kwocie 12 473,8 tys. zł (98,2% przyznanych środków). Wydatki dotyczyły w głównej mierze wynagrodzeń wraz z pochodnymi od nich oraz zakupu usług obcych, w tym ochrony mienia.

(akta kontroli Tom IV str. 155-176)

Zobowiązania

Zobowiązania w części 13 budżetu państwa na koniec 2025 r. (w całości niewymagalne) wyniosły 27 649,1 tys. zł i były wyższe o 1 656,8 tys. zł (tj. o 6,4%) od kwoty zobowiązań wykazanych na koniec 2024 r. Powstały one głównie z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego (22 464,2 tys. zł) oraz zakupu energii (951,6 tys. zł).

Zobowiązania w IPN (dysponenta III stopnia) wyniosły 10 961 tys. zł i były wyższe o 589,8 tys. zł (tj. o 5,7%) od kwoty zobowiązań wykazanych na koniec 2024 r. Powstały głównie z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego (8 729 tys. zł) oraz składek na ubezpieczenia społeczne (1 369,7 tys. zł).

(akta kontroli Tom I str. 296-298)

Szkolenia

W Centrali IPN w 2025 r. zrealizowano 60 szkoleń o łącznej wartości 239,2 tys. zł, w których wzięło udział 506 pracowników. Szczegółowym badaniem objęto 10 szkoleń, na które wydatkowano łącznie 66,9 tys. zł, (co stanowiło 29% badanych wydatków). Na podstawie przeprowadzonego badania stwierdzono, że tematyka szkoleń była związana z powierzonymi pracownikom na podstawie zakresów obowiązków zadaniami. W przypadku dwóch szkoleń, których jednostkowa wartość przekroczyła 2,5 tys. zł (na osobę), IPN zawarł z pracownikami umowy zobowiązujące ich do zwrotu części jego kosztów w przypadku rozwiązania stosunku pracy.

Wydatki na szkolenia zostały dokonane do wysokości kwot ujętych w planie, właściwie udokumentowane i przypisane do właściwych paragrafów klasyfikacji budżetowej.

(akta kontroli Tom I str. 223-224, 332-345, 552-556, Tom II str. 4-12)

Ekwiwalent za niewypłacony urlop

Wydatki poniesione w części 13 – IPN na wypłatę ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wyniosły w 2025 r. 207,6 tys. zł (z tego w Centrali IPN – 73,1 tys. zł) i w porównaniu do roku poprzedniego były niższe o 271,5 tys. zł, tj. o 56,7%. Wypłatą objętych zostało łącznie 47 osób. Niższe wydatki z tego tytułu wynikały w głównej mierze z mniejszej liczby przypadków rozwiązania stosunku pracy, skutkujących obowiązkiem wypłaty ekwiwalentu, mniejszej liczby dni, za które wypłacono ekwiwalent oraz zróżnicowania wynagrodzeń pracowników, którym wypłacano ekwiwalent.

Szczegółowym badaniem objęto 20 wypłaconych ekwiwalentów w Centrali IPN w Warszawie (100% wypłaconych ekwiwalentów). W sześciu przypadkach rozwiązano stosunek pracy na mocy porozumienia stron, dziewięć umów uległo rozwiązaniu z upływem czasu na jaki były zawarte, dwie umowy wygasły wskutek śmierci pracownika oraz trzy umowy rozwiązano w związku ze złożonym wypowiedzeniem. We wszystkich zbadanych przypadkach ekwiwalent naliczono i wypłacono zgodnie z obowiązującymi przepisami¹⁸.

(akta kontroli Tom I str. 277, 349-355, Tom II str. 100-101, 105, 350-355, 449, Tom III str. 453-465)

Odszkodowania

W okresie objętym kontrolą, w Centrali IPN, poniesiono wydatki w łącznej kwocie 130,5 tys. zł¹⁹ na zapłatę odszkodowań (wraz z odsetkami i kosztami postępowania). Zostały one poniesione w związku z wykonaniem przez Instytut roszczeń o:

- zaniechanie naruszenia dóbr osobistych, poprzez usunięcie zteczki personalnej powoda sformułowania „personalia tajnego współpracownika pseudonim (...)” oraz usunięcie skutków naruszenia dóbr osobistych, poprzez uzupełnienie informacji umieszczonych w inwentarzu archiwalnym Instytutu w teczkach powoda w rubryce „Informacje dodatkowe” o adnotacje o sądowej weryfikacji prawdziwości jego oświadczenia lustracyjnego oraz publikację przeprosin i zapłaty 25 tys. zł zadośćuczynienia;
- naruszenie praw autorskich i majątkowych przez IPN, jako producenta wykonawczego filmu „Przełamać barierę strachu”.

W okresie objętym kontrolą w Centrali IPN nie ponoszono wydatków z tytułu kar.

(akta kontroli Tom II str. 15-80, 97-101, Tom III str. 30-40, 453-465, 529)

Rezerwa celowa

Dysponent części 13 – IPN uzyskał w 2025 r. środki z rezerwy celowej w łącznej wysokości 9 749,0 tys. zł. na udzielenie dotacji dla Muzeum (w organizacji). Rezerwa została wykorzystana w kwocie 9 660,7 tys. zł, tj. 99,1% kwoty przyznanej. Niewykorzystane środki rezerwy w wysokości 88,3 tys. zł dotyczyły kary umownej potrąconej przez Muzeum (w organizacji) wykonawcy.

(akta kontroli Tom I, str. 252 – 253, tom IV str. 129)

Badanie wydatków

Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków budżetu państwa w kwocie 31 040,5 tys. zł, tj. 10,7% wydatków budżetu państwa, zrealizowanych przez Centralę IPN (5,3% wydatków w części 13 – IPN). Doboru próby dokonano ze zbioru dowodów księgowych na podstawie zestawienia wszystkich operacji wykazanych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2025 r. na koncie 130 – „Rachunek bieżący jednostki”. Spośród zapisów wyłączono wydatki dotyczące wynagrodzeń osobowych i pochodnych od nich oraz transakcje poniżej 1 000 zł. Próba została

---

¹⁸ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 stycznia 1997 roku, w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop (Dz.U. Nr 2. poz. 14).

¹⁹ Z tytułu zapłaty odszkodowania i zadośćuczynienia – 80 tys. zł, z tyt. odsetek – 32,2 tys. zł, z tyt. zwrotu kosztów postępowania – 18,3 tys. zł.

wylosowana przy zastosowaniu metody monetarnej (MUS²⁰). Do badania włączono dobrane celowo wydatki z tytułu umów zawartych w wyniku postępowania o zamówienie publiczne i zakupów na podstawie przepisów wewnętrznych IPN²¹, na szkolenia oraz odszkodowania i zadośćuczynienia.

Badaniem objęto łącznie 64 dowody na kwotę ogółem 31 040,5 tys. zł (w tym w ramach próby wydatków dobranych celowo 4 084,7 tys. zł), z czego w grupie wydatków majątkowych zbadano 14 dowodów na łączną kwotę 26 566,4 tys. zł (co stanowiło 85,6% badanych wydatków), w grupie wydatków bieżących pozapłacowych – 50 dowodów na kwotę 4 474,1 tys. zł (co stanowiło 14,4% badanych wydatków).

Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki. Dokonywane były w terminach i wysokościach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami.

(akta kontroli Tom I str. 227 -242, 578-580, Tom III str. 399-416)

Jednocześnie w związku z nieprawidłowościami sformułowanymi wyniku kontroli P/25/076 Gospodarka finansowo-majątkowa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu²², NIK sformułowała nieprawidłowości m.in. w zakresie realizacji przez IPN wydatków ze środków budżetowych w 2025 r. W związku z faktem, że ustalenia te uprawomocniły się w dniu 21 maja 2025 r., kwestie te nie podlegały ponownemu badaniu przez NIK. W niniejszej kontroli ograniczono się do ustalenia wysokości wydatków poniesionych na ten cel w 2025 r., a więc również po okresie objętym ww. kontrolą. W kontroli P/25/076 NIK jako zrealizowane niecelowo lub niegospodarnie oceniła:

- w Biurze Nowych Technologii niecelowo zlecano stałą obsługę prawną kancelarii zewnętrznej w kwocie 423,5 tys. zł w zakresie kompleksowego doradztwa prawnego, mimo funkcjonowania w strukturze organizacyjnej Instytutu komórek organizacyjnych realizujących pomoc prawną i zadania z zakresu udzielania zamówień publicznych. W 2025 r. na kompleksowe doradztwo prawne przez kancelarię zewnętrzną wydatkowano łącznie 48,3 tys. zł. Umowa z dnia 15 stycznia 2025 r. została rozwiązana z dniem 30 czerwca 2025 r.;
- niecelowo wydatkowano w Biurze Nowych Technologii kwotę 226,3 tys. zł na zarządzanie dedykowaną stroną internetową przy jednoczesnym funkcjonowaniu głównej strony internetowej IPN, którą zmodernizowano w celu zwiększenia jej funkcjonalności i na której informowano o działalności IPN i poszczególnych biur. W toku niniejszej kontroli stwierdzono, że w 2025 r. na zarządzanie ww. stroną internetową wydatkowano łącznie 95 tys. zł;
- zlecano agencji marketingowej prowadzenie aktywności w mediach społecznościowych Instytutu za kwotę 110 tys. zł, pomimo że zadania te należały do obowiązków pracowników Sekcji Mediów Społecznościowych w Wydziale Komunikacji Społecznej w Biurze Prezesa IPN. W ocenie NIK wydatek ten poniesiono z naruszeniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w art. 44 ust. 3 ufp. Na ten cel wydatkowało w 2025 r. 79,7 tys. zł.

---

²⁰ Tj. losowanie z prawdopodobieństwem wprost proporcjonalnym do wartości wydatków.

²¹ Zarządzenie nr 23/25 Prezesa IPN KŚZpNP z dnia 20 sierpnia 2025 r. w sprawie udzielania zamówień publicznych w IPN- KŚZpNP, wcześniej zarządzenie nr 65/20 Prezesa IPN KŚZpNP z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie udzielania zamówień publicznych w IPN- KŚZpNP.

²² Okres objęty kontrolą: od 2022 roku do 9 maja 2025 r.

Od października 2025 r. Wydawnictwo IPN prowadzi portale społecznościowe w ramach zadań pracowników;

- W latach 2022-2025 (I kw.) w IPN podjęto działania w celu stworzenia w Waszyngtonie stałej placówki IPN pod nazwą „Lech Kaczyński Press Corner”, wydając łączną kwotę 397,0 tys. zł, mimo że placówka taka nie była przewidziana w strukturze organizacyjnej Instytutu, określonej w art. 18 ust. 1 ustawy z 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu²³. Działanie takie naruszało zasady dokonywania wydatków publicznych w sposób określony w art. 44 ust. 3 pkt 1 ufp. Wydatki poniesione w 2025 r. na ww. działania wyniosły 3,3 tys. zł. Jak wyjaśniła Dyrektorka Generalna IPN placówka ta nie rozpoczęła działalności i zrezygnowano z tworzenia tej jednostki.

(akta kontroli Tom I str. 413-481, 571-577, Tom III str. 421)

Blokady wydatków

Dysponent części 13 – IPN, na wniosek podległych dysponentów, dokonał blokad planowanych wydatków w ramach budżetu państwa na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 2 i 3 w zw. z art. 177 ust. 3 pkt. 2 ufp na łączną kwotę 5 102 tys. zł²⁴ (sześć decyzji). Wolne środki podlegające blokowaniu były przede wszystkim wynikiem niewykorzystania z przyczyn organizacyjnych dotacji przez Muzeum (w organizacji) – zadanie przeniesione na 2026 rok oraz oszczędności wynikających z uzyskania w postępowaniach przetargowych niższych ofert cenowych, a także niższej od planowanej liczby odejść prokuratorów w stan spoczynku.

W 2025 r. w ramach części 13 IPN nie były dokonywane blokady wydatków przez Ministra Finansów.

Szczegółowym badaniem objęto wszystkie blokady dokonane w 2025 roku. Nie stwierdzono nieprawidłowości, w szczególności nadmiarowe środki zostały zablokowane niezwłocznie.

(akta kontroli Tom I str. 254, 402, Tom II str. 84-92, tom IV str. 130-142)

Zamówienia publiczne

W 2025 r. w Centrali IPN zrealizowano 103 postępowania o udzielenie zamówienia publicznego zakończone podpisaniem umów, o łącznej wartości 58 032,4 tys. zł brutto. Spośród zakończonych postępowań: 41 o wartości 14 484,4 tys. zł zostało zrealizowanych w trybie podstawowym określonym w art. 275 Pzp²⁵, 21 postępowań o wartości 35 193,5 tys. zł w trybie przetargu nieograniczonego, pięć postępowań o wartości 3 287,6 tys. zł w trybie z wolnej ręki, 35 postępowań o wartości 4 407 tys. zł na podstawie umów ramowych oraz jedno o wartości 660 tys. zł zgodnie z przepisami dotyczącymi usług społecznych.

Kontrolą objęto osiem postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, w wyniku których poniesiono wydatki w łącznej kwocie 3 562,3 tys. zł:

- trzy zamówienia w trybie podstawowym: remont dachu budynku IPN przy ul. Kłobuckiej 21 w Warszawie – 968,2 tys. zł, remont dachu przy ul. Kurtyki 1 w Warszawie – 432,8 tys. zł oraz dostawa trzech sztuk samochodów osobowych – 489,2 tys. zł, dwa postępowania, kolejno

²³ Dz.U. z 2023 r., poz. 102. Dalej: ustawa o IPN.

²⁴ W dziale 92118 „Muzea” w kwocie 4 720 tys. zł i w dziale 751 „Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa” w kwocie 63 tys. zł.

²⁵ Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1320, ze zm.). Dalej: ustawa Pzp.

w trybach: przetargu nieograniczonego (unieważnione), z wolnej ręki na świadczenie usług hotelarskich na terenie Warszawy – 551,3 tys. zł,

- jeden przetarg nieograniczony na dostawę skanerów dla IPN – 886,1 tys. zł,
- dwa o wartości mniejszej niż 130 tys. netto na wykonania pomnika nagrobnego na mogile na cmentarzu wojennym w Chojnicach – 157,8 tys. zł oraz zakup skanerów - 76,8 tys. zł.

(akta kontroli Tom I str. 162 -187, 357-397, 578-580, Tom II str. 115, 449-569, Tom III str. 432)

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że postępowania zostały przeprowadzone prawidłowo, a poszczególne uchybienia nie miały istotnego wpływu na przebieg procesu o udzielenia zamówienia publicznego. W szczególności stwierdzono, że wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 56 ust. 5 ustawy Pzp w postępowaniu udzielonym z wolnej ręki na świadczenie usług hotelarskich na terenie Warszawy nie pobrano oświadczenia o braku lub istnieniu okoliczności wskazujących na konflikt interesów (art. 56 ust. 2 ustawy Pzp) od jednego z członków komisji przetargowej. Zgodnie z §3 ust. 2 regulaminu pracy komisji przetargowej na sekretarzu komisji przetargowej spoczywał obowiązek odebrania oświadczeń od osób uczestniczących w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego.

W toku kontroli Zastępca Dyrektora BAG wyjaśnił, że w wyniku niedopatrzenia nie przekazano członkowi komisji przetargowej oświadczenia z art. 56 ust. 2 Pzp. Natomiast jego brak w dokumentacji stwierdzono na przełomie roku 2025 oraz 2026 w wyniku kontroli wewnętrznej dokumentów.

Jednocześnie NIK zwraca uwagę, że w przetargu nieograniczonym dotyczącym świadczenia usług hotelarskich na terenie Warszawy oraz w postępowaniu o udzielenie tego zamówienia w trybie z wolnej ręki protokoły z postępowania nie zostały podpisane przez wszystkich członków komisji przetargowej, co było sprzeczne z przepisami wykonawczymi, w tym obowiązującymi wzorami protokołów postępowania, w których przewidziano zatwierdzenie przeprowadzonych prac poprzez podpisy osób wchodzących w skład komisji przetargowej/osób wykonujących czynności związane z przeprowadzonym postępowaniem. Zdaniem NIK, podpisanie protokołu przez wszystkich członków Komisji sprzyja także wzmocnieniu zasady transparentności postępowania.

(akta kontroli Tom III str. 5-19, 422-424, 433-441 Tom IV str. 117 -127, 177-178)

Ponadto NIK zauważa, że w trzech spośród ośmiu skontrolowanych postępowań stwierdzono trzy przypadki wprowadzania zmian w dokumentach w sposób niepozwalający na zachowanie czytelności poprzedniego zapisu. Dla zachowania transparentności prowadzonych działań powinno to nastąpić poprzez skreślenie błędnej treści oraz opatrzenie naniesionej zmiany podpisem lub parafą osoby dokonującej zmiany.

Jak wyjaśnił Dyrektor BAG zmian dokonano odruchowo i nie było to działaniem celowym. W celu uniknięcia w przyszłości poprawiania omyłek i błędów w niewłaściwy sposób przeprowadzono rozmowy z pracownikami, podczas których poinformowano ich o właściwym sposobie dokonywania skreśleń i poprawek w dokumentacji przetargowej.

(akta kontroli Tom II str. 122 – 150, Tom III str. 5-19, 60 - 108, 422-423)

Z uwagi na jednostkowy charakter ww. błędów w dokumentowaniu prowadzonych postępowań o zamówienie publiczne, w tym w szczególności brak uprawdopodobnienia realnego naruszenia zasad równego traktowania wykonawców i uczciwej konkurencji w odniesieniu do ujawnionego

przypadku niepodpisania oświadczenia przez członka komisji przetargowej, NIK odstąpiła od formułowania nieprawidłowości w tym zakresie.

Analiza dokumentacji dotyczącej postępowania o wartości mniejszej niż 130 tys. zł netto wykazała, że w przypadku postępowań objętych kontrolą nie korzystano z platformy zakupowej – udostępnionej na stronie internetowej²⁶, a wyboru wykonawcy dokonano po rozeznaniu rynku i uzyskaniu ofert od czterech wykonawców. Osoby odpowiedzialne za ww. postępowania wyjaśniły, że wynikało to z terminu przeprowadzenia zamówień, tj. przed wprowadzeniem zmian w regulaminie udzielania zamówień publicznych (wprowadzających wymóg wykorzystywania platformy zakupowej).

Problematyka braku wykorzystywania ww. platformy dla zamówień o wartości mniejszej niż 130 tys. zł była podnoszona w wystąpieniu pokontrolnym po kontroli nr P/25/076²⁷. W ramach realizacji wniosków pokontrolnych w Zarządzeniu nr 23/25 Prezesa IPN z dnia 20 sierpnia 2025 r. w sprawie udzielania zamówień publicznych w IPN, uregulowano kwestie wykorzystywania platformy zakupowej również dla zamówień o wartości poniżej 130 tys. zł netto. Po wejściu w życie w/w zarządzenia zrealizowano pięć²⁸ wniosków zakupowych o wartości powyżej 60 tys. zł brutto. W dwóch przypadkach ogłoszenie zostało zamieszczone na platformie zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 1 Zarządzenia, w trzech przypadkach na podstawie § 8 ust. 2 zastosowano wyłączenie stosowania powyższej procedury w związku z wystąpieniem szczególnie uzasadnionych przypadków²⁹. W związku z powyższym NIK odstępuje od formułowania nieprawidłowości w tym zakresie.

(akta kontroli Tom I str. 357-397, Tom II str. 421-445, 589-590, Tom III str. 41-108, 433-441, 525-528, Tom IV str. 87)

Realizacja wniosków pokontrolnych

W ramach realizacji wniosków pokontrolnych sformułowanych przez NIK w wystąpieniu pokontrolnym po kontroli nr P/25/076 w IPN realizowano następujące działania.

1. W zakresie ograniczenia kosztów najmu nieruchomości z dniem 22 lutego 2025 r. zakończono najem pomieszczeń biurowych przy ul. Postępu 18B (Orion), o łącznej powierzchni 635,47 m², a z dniem 6 czerwca 2025 r. zakończono najem pomieszczeń biurowych o powierzchni 26,20 m² przy ul. Marszałkowskiej 107.
2. W ramach roszczenia odszkodowawczego od producenta wykonawczego filmu „Przełamać barierę strachu” pismem z dnia 7 lipca 2025 r. IPN wezwał Fundację Stanica Kresowa do zapłaty kwoty 110,3 tys. zł, wraz z odsetkami. Fundacja nie odpowiedziała na wezwanie, jak również nie zaspokoiła roszczenia IPN w wyznaczonym siedmiodniowym terminie. W dniu 10 października 2025 r. IPN skierował zawiadomienie do Prokuraturii Generalnej RP w sprawie wszczęcia w imieniu Skarbu Państwa - Instytutu Pamięi Narodowej - Komisji

---

²⁶ Pod adresem: <https://ipn.logintrade.net/>.

²⁷ Wystąpienie pokontrolne z kontroli nr P/25/076 – op. cit.

²⁸ Przedłużenie usługi opieki serwisowej systemu OusArchiv – 90 tys. zł, usługa wsparcia technicznego systemu ABEL – 106 tys. zł, realizacja pochówku 35 żołnierzy na polskiej kwaterze wojennej na Ukrainie – 69 tys. zł, występ Janusza Radka – 88,6 tys. zł, świadczenie usług medycznych – 125 tys. zł.

²⁹ Zamówienie na przedłużenie usługi opieki serwisowej systemu oraz usługi wsparcia technicznego systemu ABEL zostało udzielone bez zastosowania platformy ze względu na, to że podmioty, którym powierzono realizację zadania były jedynymi podmiotami mogącymi świadczyć te usługi. Natomiast w przypadku dokonania pochówku żołnierzy polskich realizację zadania powierzono Fundacji, która sprawuje opiekę nad cmentarzem, na którym realizowane było zadanie.

Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu postępowania cywilnego przeciwko Fundacji Stanica Kresowa o zapłatę kwoty 110,3 tys. zł, wraz z odsetkami od dnia 20 czerwca 2025 r.

3. Podjęto decyzję o rozpoczęciu prac nad nowym zarządzeniem Prezesa IPN, w sprawie kontroli zarządczej w IPN. Planowane wejście w życie tego aktu prawnego ustalono na koniec kwietnia 2026 r.
4. W kwestii zapewnienia rzetelnej wyceny nieruchomości przed ich nabyciem zobowiązano pracowników Instytutu odpowiedzialnych za realizację zakupów nieruchomości do sporządzania operatów szacunkowych.
5. W 2025 roku Wydawnictwo IPN podjęło czynności optymalizujące dotychczasowy system zarządzania nadwyżkami i tzw. defektami, poprzez utworzenie magazynu publikacji tzw. bezkosztowych w systemie finansowo-księgowym TETA do ewidencjonowania nadwyżek produkcyjnych i ewentualnych zwrotów zawierających defekt.
6. W zakresie powierzonych kontrahentom własnych składników aktywów w zarządzeniu nr 37/25 Prezesa IPN z dnia 1 grudnia 2025 r. w sprawie instrukcji przeprowadzenia inwentaryzacji w IPN, wprowadzono zmianę poprzez dodanie zapisu w § 9 ust. 1, tj. „Zapasy stanowiące własność IPN, znajdujące się poza IPN, inwentaryzuje się na podstawie otrzymanych od kontrahentów arkuszy potwierdzających przeprowadzenie ich spisu z natury lub potwierdzeń wykazanego w księgach rachunkowych IPN stanu ilościowego tych zapasów”. W roku 2025 nie przeprowadzano inwentaryzacji w drodze spisu z natury.
7. W zakresie dostępu do systemów informatycznych osób, wobec których ustał stosunek zatrudnienia lub zgodności korzystania z licencji przez osoby, które zmieniły komórki organizacyjne IPN, wdrożono rozwiązanie organizacyjne w postaci comiesięcznej informacji o zmianach kadrowych w IPN, która jest bezpośrednio przekazywana do Biura Informatyki.
8. W 2025 r. dokonano emisji i upowszechnienia miniseriału fabularnego pt. „Grażyna Lipińska”.
9. W książce obiektu budowlanego dot. hali magazynowej D przy ul. Kłobuckiej 21 w Warszawie odnotowano informację o wykonaniu rozbudowy i przebudowy.
10. W 2025 r. kierownicy komórek organizacyjnych IPN dokonali udokumentowanej identyfikacji i oceny ryzyka w odniesieniu do celów i zadań poszczególnych biur. Opracowana została również analiza ryzyka do Planu audytu wewnętrznego na rok 2025.

(akta kontroli Tom I str. 220-222, 413-577, Tom II str. 421-445, 614-704, Tom III str. 20-27, 388, 390-396, 423, 442-450, 474-522, 530)

Natomiast w IPN nie podjęto działań związanych z realizacją niżej wymienionych dwóch wniosków pokontrolnych sformułowanych w wyniku kontroli nr P/25/076.

1. Doprowadzenie organizacji IPN do zgodności z przepisami ustawy o IPN.

W wystąpieniu wskazano, że Prezes IPN dokonał niezgodnej z przepisami art. 18 ust. 1 ustawy o IPN³⁰, rozbudowy struktury organizacyjnej Centrali IPN o nowe biura³¹. W 2025 r., na wynagrodzenia dla dyrektorów i wicedyrektorów wszystkich pięciu biur (tj. 10 osób) utworzonych

³⁰ W art. 18 ustawy o IPN, prawodawca określił komórki organizacyjne działające w IPN, zaś utworzono nowe komórki organizacyjne nieujęte w tym przepisie.

³¹ We wrześniu 2021 r. utworzono: Biuro Nowych Technologii (dalej: BNT), Biuro Współpracy Międzynarodowej (dalej: BWM). Natomiast w latach 2022-2025 utworzono: Biuro Przystanków Historia (dalej: BPH), Biuro Wydarzeń Kulturalnych (dalej: BWK) oraz Centralny Przystanek Historia im. Lecha Kaczyńskiego (dalej: CPH).

wbrew art. 18 ust. 1 ustawy o IPN, poniesiono wydatki w łącznej kwocie 2 011,5 tys. zł, czym naruszono zasady celowości wydatków publicznych, wynikające z art. 44 ust. 3 ufp.

Jak wyjaśnił Pierwszy Z-ca Prezesa³² wniosek nie może zostać wykonany ze względu na fakt, że w ocenie IPN, omawiana struktura jest zgodna z przepisami powszechnie obowiązującego prawa.

2. Ustalenie i dochodzenie należności za pokój gościnny od Prezesa IPN.

W wystąpieniu wskazano, że od października 2022 r. w związku z udostępnieniem pokoju gościnnego Prezesowi IPN nie naliczano należnych opłat czynszowych (w tym za media) na łączną kwotę 55,2 tys. zł, co było sprzeczne z zasadami gospodarowania określonymi przepisami art. 44 ufp.

Pierwszy Z-ca Prezesa IPN wyjaśnił m.in., że Prezes IPN, podobnie jak jego poprzednicy, nie był obciążany kosztami korzystania z pokoju gościnnego IPN. Rozwiązanie takie miało charakter zarówno zwyczajowy, jak również było efektem celu, w jakim Prezesi IPN korzystali z tych przestrzeni. Prezes IPN ze względu na specyficzny charakter sprawowanej funkcji (często reprezentacyjny), mnogość zadań, nienormowany czas pracy, który rozpoczynał się bardzo często wcześniej rano, a kończył późno w nocy, otrzymał pokoje gościnne do dyspozycji w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych. Decyzja o przydzieleniu mieszkania Prezesowi miała charakter przydzielenia piastunowi organu narzędzia niezbędnego do wykonywania obowiązków służbowych.

W IPN wprowadzono natomiast regulamin korzystania z pokoi gościnnych będących w dyspozycji IPN w budynku przy ul. Janusza Kurtyki 1 w Warszawie.

(akta kontroli Tom I str. 49-143, 220-222, 571-577, Tom II str. 421-445, Tom III str. 424-431)

Dysponent części 13 – IPN sprawował nadzór i kontrolę realizacji budżetu zgodnie z art. 175 ust. 1 i 2 ufp, m.in. poprzez dokonywanie okresowych analiz opisowych (kwartalne, roczne) wykonania budżetu podległych dysponentów III st., obejmujących w szczególności realizację planu dochodów, planu wydatków (w tym w układzie zadaniowym), zmiany w planie wydatków, zobowiązania. Wyniki tych analiz były wykorzystywane m.in. przy podejmowaniu decyzji o wprowadzeniu zmian planu finansowego. Ponadto, w ramach nadzoru i kontroli w 2025 r., kontrolerzy z Biura Budżetu i Finansów IPN przeprowadzili trzy kontrole problemowe w oddziałach IPN w Gdańsku, Łodzi i Katowicach, których przedmiotem była m.in. problematyka wydatkowania środków publicznych. W ich wyniku dla ww. oddziałów sformułowano łącznie siedem zaleceń pokontrolnych, które zostały zrealizowane.

(akta kontroli Tom I str. 151-152, 578-580, Tom III str. 111-220, 247-385, 530 Tom IV str. 1-75)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

W toku działań kontrolnych stwierdzono, że 10,7% zbadanych wydatków budżetu państwa, zrealizowanych w Centrali IPN zostało poniesionych z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych w ustawie o finansach publicznych i aktach wykonawczych.

---

³² Pismo do Wiceprezesa NIK sygn. BP/III-0730-1(2)/26 z dnia 5 lutego 2026 r.

Natomiast ustalenia kontroli P/25/076 wskazują, że w 2025 r. wydatkowano kwotę 2 237,8 tys. zł, (0,8% wydatków Centrali IPN) niecelowo lub niegospodarnie. NIK zauważa jednakże, że część tych wydatków była konsekwencją decyzji i zaniechań mających miejsce w okresie przed 2025 r. Szczegółowa kontrola dotacji celowych w kwocie 5 092,4 tys. zł wykazała, że środki te zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem i przekazywane były w terminach umożliwiających terminową realizację ww. zadań. Dysponent części 13 – IPN sprawował nadzór i kontrolę nad wykonywaniem budżetu w części 13 na podstawie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy ufp.

2. Sprawozdawczość

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania sprawozdań kwartalnych za IV kwartał oraz rocznych sprawozdań za 2025 r. przez dysponenta części 13 – IPN i sprawozdań jednostkowych Centrali IPN:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- o zatrudnieniu i wynagrodzeniach (Rb-70),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdanie za IV kwartał 2025 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 13 – IPN na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent III stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość danych wykazywanych w sprawozdaniach. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli Tom IV str. 153 – 154, 323- 340)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę łączne sprawozdania budżetowe za 2025 r. i w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2025 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji dysponenta części 13 – IPN. Sprawozdania te zostały sporządzone przez dysponenta części na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek).

Roczne sprawozdania budżetowe za 2025 r. oraz kwartalne sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2025 r. IPN – dysponenta III st. zostały sporządzone terminowo oraz

prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym i merytorycznym, a wykazane w nich kwoty były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

V. Uwagi i wnioski

W związku z brakiem stwierdzonych nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od sformułowania uwag i wniosków, o których mowa w art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie³³ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Warszawa, dnia 15 kwietnia 2026 r.

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli
Mariusz Haładyj

/podpisano elektronicznie/

---

³³ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym na adres do doręczeń elektronicznych NIK, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 3). W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie, w miarę możliwości, skanu tych zastrzeżeń na adres mailowy jednostki kontrolnej NIK przeprowadzającej postępowanie kontrolne.